

ПЕРЕСЛІДУВАНИЙ

*2025 року найкращі з нас не йтимуть у президенти,
а бігтимуть — щоб вижити...*

МІНУС 100, ВІДЛІК ТРИВАЄ

Вона мружилась на термометр у білому світлі, що лилося крізь вікно. Перед нею у мжичці, мов сірі башточки якоїсь тюрми, здіймались інші висотки міста Ко-Оп. Внизу, у вентиляційній шахті, ляпало на мотузках випране лахміття. У смітті порпались щури та жирні дворові коти.

Вона глянула на свого чоловіка. Той сидів за столом і зосередженим, порожнім, незмигним поглядом витріщався в Дармовізор. Уже тиждень його дивився. Геть на нього не схоже. Він ненавидів Дармобачення, завжди ненавидів. Ясна річ, у всіх квартирах Забудови такі встановлювали, як закон вимагає, — та закон не забороняє їх вимикати. Проект «Про обов'язкове соцзабезпечення» 2021 року так і не набрав потрібні дві третини голосів, шістьох забракло. Як правило, вони з чоловіком ДБ взагалі не вмикали. Та відтоді, як захворіла Кеті, він узявся дивитися ті шоу з великими виграшами. І від цього жінку огортав млосний страх.

На тлі запеклого вереску диктора, який зачитував останнє новинарське зведення в перерві між раундами, не вгавав хрипкий, грипозний лемент Кеті.

- Що, погано? — спитав Річардс.
- Не так уже й погано.
- Не свисти мені.

— Сто чотири¹.

Він гахнув обома кулаками по столу. Пластикова таріль підскочила, з торохкотінням упала.

— Ми знайдемо лікаря. Ти не хвилюйся так. Слухай-но...

Вона гарячково залопотіла, намагаючись відволікти. Та чоловік уже відвернувся — знову дивитися ДБ. Перерва скінчилася, шоу продовжилось. Передача не з популярних, аж ніяк, звичайна собі дешева пустушка на денний ефір, «Топчак до баксів». Туди набирали тільки хроніків, що мали проблеми з серцем, печінкою чи легенями. Інколи, глядачам на забаву, докидали каліку. За кожну хвилину, що гравець тримався на біговій доріжці (і при цьому невпинно точив баляси з ведучим), він отримував по десять доларів. Що дві хвилини ведучий ставив бонусне питання з теми, яку обрав сам гравець (поточний дядечко, сердечник із Гакенсака, добре знався на історії Америки), і коштувало воно п'ятдесят доларів. Якщо ж гравець (голова в тумані, повітря бракує, серце в грудях виробляє фантастичні трюки, що той гутаперчевий гімнаст) завалює питання, то п'ятдесят доларів втраховуються з виграшу, а бігова доріжка пришвидшується.

— Ми викрутимось. Бене. Яюсь викрутимось. Правда. Я... я буду...

— Що ти будеш? — перепитав він і суворо глянув на жінку. — Тілом торгувати? Ні, годі. Шило... їй потрібен справжній лікар. Більше жодних сусідських повитух із брудними руками й проспиртованим подихом. І обладнання має бути сучасне. Я подбаю.

Він перетнув кімнату — а очі, мов під гіпнозом, усе зверталися до Дармовізора, що висів прикручений до обшарпаної стіни над раковиною. Чоловік зняв із гачка дешеву джинсову куртку, натягнув її роздратованими, різкими рухами.

— Ні! Ні, я не... не дозволю. Ти не станеш...

---

¹ 40°C. (Тут і далі прим. перекл.)

— А чому ні? В найгіршому випадку тобі перепаде кілька старобаксів — як родині, що втратила годувальника. Так чи інакше, мусиш подбати про малу.

Вона ніколи не була красунею, і за ті роки, що чоловік не працював, узагалі посохла, але зараз жінка стала гарною... владною.

— Не буде цього. Я радше дам ласки на два бакси тій блосі, що прийде до нас від уряду, і відряджу геть; а ті брудні, криваві гроші хай так і лежать у нього в кишені. Я що, братиму винагороду за голову власного чоловіка?

Він обернувся до жінки — похмурий і невеселий, тримався за щось таке, що відокремлювало його від решти, невидиме, на що Мережа так безжально розраховує. В цю епоху він що динозавр. Невеличкий, та все одно — атавізм, конфуз. А може, і загроза. Кругом дрібних частинок збираються великі хмари.

Чоловік тицьнув у напрямку спальні.

— А як вона лежатиме в безіменній жебрацькій могилі? Подобається такий варіант?

У жінки лишився єдиний аргумент — безтямне горе. Її обличчя розщепилося, розчинилося в сльозах.

— Бене, таж саме це їм і треба, щоб такі люди, як ми, як ти...

— Може, мене й не візьмуть, — мовив він, прочиняючи двері. — Може, нема в мене того, що їм треба.

— Як ти зараз підеш, тебе вб'ють. А я сидітиму тут і на все це дивитимусь. Ти що, хочеш, аби я на це дивилася, коли вона в сусідній кімнаті лежить?

Слова було важко розібрати крізь плач.

— Я хочу, щоб вона жила.

Він спробував зачинити за собою двері, та жінка стала в одвірку.

— Хоч поцілуй мене, перш ніж підеш.

Він поцілував. Далі коридором відчинила свої двері місіс Дженнер, визирнула. До подружжя долинув густий дух

солонини з капустою — він дражнив, відбирав розум. Місіс Дженнер нічогенько велося — вона допомагала в місцевій аптеці низьких цін і якимось мало не магічним чином уміла вирізняти клієнтів з підробленими картками.

— Ти гроші візьмеш? — спитав Річардс. — Не втнеш дурню?

— Візьму, — прошепотіла вона. — Знаєш, що візьму.

Він незграбно стиснув її, тоді хутко, нетактовно розвернувся й кинувся вниз сказано похилими, погано освітленими сходами.

Жінка все стояла на порозі, здригаючись від беззвучних схлипів, аж доки не почула, як п'ятьма просвітами нижче гулко затраснулися двері, і тоді затулила обличчя фартухом. Вона досі стискала термометр, що ним міряла дитячі температури.

Місіс Дженнер тихо підкралась і смикнула за фартух.

— Любонько, — зашепотіла вона, — я можу тобі роздобути пеніциліну з чорного ринку, як ті гроші прийдуть... задешево... якісного...

— Геть! — закричала на неї жінка.

Місіс Дженнер відсахнулася, верхня губа машинально звелася над почорнілими рештками зубів.

— Я просто хотіла допомогти, — пробурмотіла вона і поквапилась до своєї квартири.

Лемент Кеті не вщухав, тонка пластодеревина його майже не глушила. Дармовізор в місіс Дженнер ревів і гухав. Гравець «Топчак до баксів» щойно пропустив бонусне питання й водночас дістав серцевий напад. Його вже вносили на гумових ношах, а публіка аплодувала.

Верхня губа місіс Дженнер ритмічно опускалася й піднімалася. Жінка записала собі в нотатник ім'я Шили Річардс.

— Побачимо, — звернулася вона ні до кого. — От побачимо, красунечко.

Вона злісно захлопнула нотатник і вмостилася дивитися наступне шоу.

МІНУС 099, ВІДЛІК ТРИВАЄ

Коли Річардс вибрався надвір, мжичка переросла в нудний дощ. Великий термометр «Курильні штучки для сміху і глючки», що висів через дорогу, показував 51 градус («Норм температура, щоб загаритися штучками для підняття градусуса!»). Тобто в їхній квартирі має бути градусів 60¹. А в Кеті грип.

По трісканому, пухирчастому цементному покриттю вулиці ліниво й бридко протупотів щур. По той бік дороги стояв на підгнилих осях древній іржавий скелет «гамбера» 2013 року. З автівки зняли все, що можна, включно з колісними підшипниками й кріпленням двигуна, але копи її так і не прибрали. Тепер копи взагалі рідко забрідали південніше Каналу. Місто Ко-Оп стояло в серці розгалуженого щурячого лабіринту з паркінгів, безлюдних магазинів, міських центрів і асфальтованих дитячих майданчиків. За закон тут правила мотобанди, і всі ці новинарські сюжети про безстрашну поліцію кварталів Південного міста були не чим іншим як купкою ледь теплого лайна. Як зібрався кудись — сідай на пневмобус чи прихопи газовий балончик.

Він ішов швидко, не озираючись, не думаючи. Повітря було брудне, сірчане. Повз Річардса проревіли чотири мотоцикли, хтось жбурнув зубчастий уламок асфальту. Він легко ухилився. Проїхали два пневмобуси, обвіяли повітрям, та він не став їх зупиняти. Тижневу підсобу з безробіття, двадцять доларів у старобаксах, вони вже витратили. Грошей на квиток не було. Він припускав, що мандрівні мотозграї чують його злидні. То й не чіпляються.

Багатоповерхівки, Забудови, сітчасті огорожі, паркінги — все спорожніле, за винятком обідраного брухту і лайки, що її вивели на асфальті м'якою крейдою, яку тепер розмивав дощ. Побиті вікна, щури, мокрі торби зі сміттям, яке вивалюється на тротуари й у водостоки. Графіті, криво виписане

---

¹ 51 і 60 градусів Фаренгейта = 10,5 і 15,5 градусів Цельсія.

на пошарпаних сірих стінах: «БІЛЯВЧИКУ ХАЙ СОНЦЕ НЕ ЗАХОДИТЬ НА ТОБІ ЧУЄШ. МОЇ ДОМАШНІ КУРЯТЬ СТРАШНО. ТВОЇЙ МАМЦІ СВЕРБИТЬ. ДЕРИ ШКІРКУ НА БАНАНІ. ТОММІ — ПУШЕР. ГІТЛЕР — КРУТИЙ. МЕРІ. СІД. БИЙ ЖИДІВ». Старі натрієві ліхтарі «Дженерал атомікс», встановлені в 70-х, тепер побиті камінням і уламками вуличного покриття. Жодна технофірма їх тут не лагодитиме; всі вони сидять на новокредитних доларах. Технофірми на Північному березі, крихітко. Там круто. Всюди тиша, чутно тільки, як наростає і спадає свист пневмобусів та клацають підбори з кожним кроком Річардса. Це поле битви сяє хіба по ночах. Удень тут спустошене сіре безголо-сся, в якому немає жодного руху, тільки коти, щури й товсті білі опариші повзають по сміттю. Жодного руху, тільки гнилий сморід цього безстрашного 2025 року. Кабелі Дармобачення надійно заховані під вулицями, і ніхто, хіба що ідіот чи революціонер, не забажає їх псувати. Дармобачення — це мрія всіх і кожного, це хліб життя. «Скеґ» коштує дванадцять старобаксів за пакет, «фріско-штовхан» — двадцять за косяк, а от Дармобачення дає вам кайф задарма. Там вдалині, по інший бік Каналу, двадцять чотири години на добу гарує машина з виробництва мрій... але працює вона на новодоларах, тільки робітники ДБ їх мають. Та є ще чотири мільйони мешканців, майже всі вони безробітні, живуть на південь від Каналу в Ко-Опі.

Річардс пройшов три милі, і нечисленні крамниці спиртного й курильні — попервах серйозно заграбовані — стали траплятися частіше. Згодом — Будинки-XXX (!!24 Збочення — Рахуй їх 24!!), ломбарди, Торговища крові. На кожному розі сидять на своїх байках грізери¹, риштаки поховані під кучугурами косячних недопалків. Багаті сучки курять штучки.

---

¹ Американська субкультура молоді робочого та нижчого класів 1950-х — 1960-х рр.; прикмети: любов до мотоциклів, байкерських шкіряних курток і зачісок у стилі «помпадур» (як в Елвіса Преслі).

Тепер він уже бачив небосяги, що здіймалися в хмари, високі й чисті. Найвищим був Дім Ігор Мережі — сто по-верхів, верхня половина ховається в завісі з хмар і смогу. Річардс зосередив погляд на Домі й пройшов іще милю. Тепер — дорожчі кінотеатри, на курильних крамницях немає ґрат (але на входах стоять мусори за наймом, зі шкіряних портупей звисають електричні «підганялки»). На кожному розі — міський коп. Публічний парк з фонтаном: вхід — 75 центів. Добре одягнені матері наглядають за дітьми, які пустують на астроґрунті за сітчастими парканами. По обидва боки воріт — копи. Видно лиш невеличкий, жалюгідний клаптик фонтана.

Річардс перетнув канал.

Він наближався до Дому Ігор, а той усе вищав, усе неймовірнішав, з тими безсторонніми рядами офісних вікон, полірованою кам'яною кладкою. Копи стежать за ним, готові підігнати чи заарештувати, як він буде тинятися без діла. Чоловік у мішкуватих сірих штанях, із дешевою стрижкою «під горщик» і запалими очима тут, на Північному березі, має тільки одне призначення. Це призначення — Ігри.

Кваліфікаційний відбір починався вже скоро, опівдні. Бен Річардс зайняв за крайнім чоловіком чергу і опинився практично в тіні Дому Ігор. Але сама будівля розташувалася за дев'ять кварталів і одну милю попереду. Черга нескінченною змією тяглася вдалину. Невдовзі за спиною Річардса зійшлись інші. За чоловіками стежили поліцейські, тримали пальці на руків'ях пістолетів чи «підганялок», посміхалися безликими презирливими посміхами.

— Он той тобі не схожий на недоумка, Френку? Бо мені схожий.

— Тут один спитав, чи є де в туалет сходить. Ти уяви, ну?

— Ці сучі діти не...

— Рідну матір уб'ють за...

— Тхнув так, наче не мився вже...

— Цирк виродків — оце тема, я завжди...

Похиливши під дощем голови, чоловіки безцільно шаркали ногами, аж ось черга почала рухатися.

МІНУС 098, ВІДЛІК ТРИВАЄ

Уже по четвертій Бен Річардс дістався центрального ре-сепшену, де його спрямували до стійки №9 («П-Р»). Жінка, що сиділа за гуркотливим пластиколом, мала втомлений, жорстокий і безсторонній вигляд. Вона дивилася на Бена, але не бачила нікого.

— Прізвище та ім'я, особисте й середнє.

— Річардс, Бенджамін Стюарт.

Пальці забігали по клавішах. Тарах-тарах-тарах — озвав-ся апарат.

— Вік, зріст, вага.

— Двадцять вісім, шість і два, сто шістдесят п'ять¹.

Тарах-тарах-тарах.

— Коефіцієнт інтелекту за Вешлером, якщо знаєте, і в яко-му віці складали тест.

— Сто двадцять шість. У чотирнадцять.

Тарах-тарах-тарах.

Величезний вестибюль видавався роздольною, лункою могилою звуків. Питання, які ставили і на які відповідали. Люди, що їх виводили в сльозах. Люди, що їх викидали геть. Хрипкі голоси, які підносились на знак протесту. Один-два крики. Питання. Безупинні питання.

— Останній навчальний заклад.

— Ремісничка школа.

— Закінчили?

— Ні.

— Скільки провчились і в якому віці вибули?

— Два роки. У шістнадцять.

---

¹ ≈ 188 см і 75 кг.

— Причина?

— Одружився.

Тарах-тарах-тарах.

— Ім'я та вік дружини, якщо досі одружені.

— Шила Кетрін Річардс, двадцять шість.

— Імена та вік дітей, якщо є.

— Кетрін Сара Річардс, півтора року.

Тарах-тарах-тарах.

— Останнє питання, містере. Брехати навіть не пробуйте, на медогляді все з'ясують і дискваліфікують. Чи ви вживали коли-небудь героїн або синтетичний амфетаміновий галюциноген під назвою «сан-франциський шттовхан»?

— Ні.

Тарах.

Вискочила пластикова картка, і жінка простягла її Річардсу.

— Не загуби, здорованю. Як загубиш, доведеться починати все спочатку наступного тижня.

Тепер вона вже дивилася на нього, бачила його обличчя, злі очі, худорляве тіло. Нічогенький на вигляд. Який-не-який інтелект. Добрі показники.

Жінка рвучко відібрала картку й відбила верхній правий кут — прямокутник став дивний, наче пофрезований.

— А це навіщо?

— Не зважай. Згодом хтось пояснить. Може.

Вона вказала на довгий коридор за його спиною, що вів до низки ліфтів. Десятки чоловіків, які щойно відійшли від стійок, зупинялися, пред'являли пластикові посвідки й рухалися далі. Поки Річардс їх роздивлявся, копи зупинили тремтливого блілого мацапуру, який явно сидів на «шттовхані», і вказали йому на двері. Мацапура заплакав. Але пішов.

— Тяжко жити, горе вмерти, здорованю, — без жодного співчуття мовила жінка за стійкою. — Руш собі далі.

Річардс рушив далі. А за спиною вже чулося те саме бубоніння.

МІНУС 097, ВІДЛІК ТРИВАЄ

Коли Річардс дістався коридору за стійками, по плечу його лягнула тверда, мозоляста рука:

— Картку, приятелю.

Річардс показав. Коп розслабився, та обличчя тонко, по-китайськи видавало розчарування.

— Що, любиш завертати? — спитав Річардс. — Справжній кайф ловиш, еге ж?

— У буцегарню захтів, хробаче?

Річардс промайнув копа — той не поворухнувся. Тоді зупинився на півдорозі до ліфтів і озирнувся.

— Агов, копе.

Коп злісно глянув на Річардса.

— Родину маєш? Наступного тижня можеш сам тут опинитися.

— Ходи давай! — люто заволав коп.

Усміхаючись, Річардс пішов далі.

Біля ліфтів зібралася черга з приблизно двадцяти претендентів. Річардс показав черговому копу картку, той уважно придивився до нього.

— Міцні горішки маєш, синку?

— Та маю, — відказав Річардс і всміхнувся.

Коп віддав картку.

— Тут їх тобі потовчуть, пом'якшать. Гадаєш, синку, виїде править отакого розумаху, як матимеш дірку в голові?

— Такий самий розумаха буде з тебе, як пістолета зі стегна забрати й штани приспустити нижче колін, — сказав Річардс, досі посміхаючись. — Хочеш спробувати?

Річардс був подумав, що коп йому зараз відважить.

— Тут тобі мізки вправлять, — натомість мовив коп. — На колінах перед смертю повзатимеш.

Коп потулив до трьох новоприбулих і наказав пред'явити посвідки.